

۵۱۸۰۹/ ۴۵۷۶۲
۱۳۹۴، ۴/۳

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

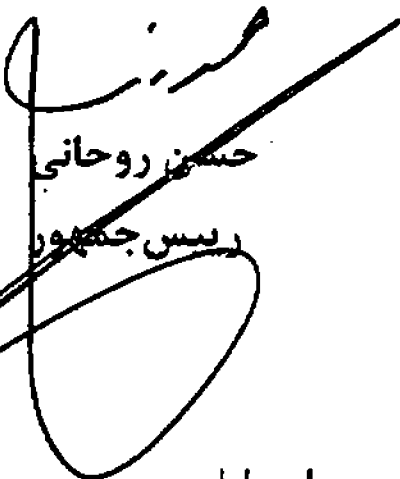
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۹۴، ۱۰، ۲۰۶۵
تاریخ ثبت: ۱۳۹۴/۵/۴
ساعت ورود:

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "موافقتنامه حفاظت و بهره‌برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر" که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی در جلسه ۱۳۹۴/۳/۶ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

حسین روحانی
رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، وزارت امور خارجه، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط زیست، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

۵۱۸۰۹/ ۴۵۷۶۲

۱۳۹۴-۴/۳

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

نظر به اینکه منابع زنده آبی مشترک دریای خزر میراث مشترک کشورهای پیرامون آن است و این میراث نیازمند اقدامات هماهنگ شده طرف‌ها برای حفاظت از منابع زنده آبی دریای خزر می‌باشد و با عنایت به اهمیت تحقیقات علمی توافق شده برای حفاظت بازسازی و بهره‌برداری بهینه از منابع یادشده و نیز جایگاه اقتصادی مهم منابع مذکور برای طرف‌ها و اشتغال مردم آن‌ها، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه موافقتنامه حفاظت و بهره‌برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر

ماده واحده - موافقتنامه حفاظت و بهره‌برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر مشتمل بر یک مقدمه و هجده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود.

رئیس جمهور

وزیر جهاد کشاورزی

وزیر امور خارجه

تاریخ: ۱۳۹۴/۴/۳
شماره: ۵۱۸۰۹/۴۵۷۶۲
وزیر امور خارجه

موافقتنامه حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر

دولت‌های جمهوری آذربایجان، جمهوری اسلامی ایران، جمهوری قزاقستان، فدراسیون روسیه و ترکمنستان که از این پس «طرف‌ها» نامیده می‌شوند.

با پیروی از تمایل به توسعه مناسبات حسن همجواری بین کشورهای طرف‌ها؛
با تصدیق اینکه منابع زنده آبی مشترک دریای خزر، میراث مشترک کشورهای طرف‌ها است؛
با یادآوری لزوم اقدامات هماهنگ شده طرف‌ها برای حفاظت از منابع زنده آبی دریای خزر؛
با در نظر گرفتن مفاد کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر که در تهران در تاریخ ۱۳ آبان ۱۳۸۲ برابر با ۴ نوامبر ۲۰۰۳ امضا شد؛

با یادآوری اهمیت تحقیقات علمی توافق شده برای حفاظت، بازسازی و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر؛

با در نظر گرفتن اهمیت اقتصادی صیادی منابع زنده آبی دریای خزر برای کشورهای طرف‌ها و اشتغال مردمان آن‌ها؛
به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱

این موافقتنامه در مورد منابع زنده آبی دریای خزر اعمال می‌شود.

ماده ۲

از نظر این موافقتنامه معانی اصطلاحات به کار برده شده به شرح زیر خواهد بود:
«منابع زنده آبی»: ماهی، نرم تنان، سخت پوستان، پستانداران و سایر گونه‌های جانوران و گیاهان آبی؛
«کمسیون»: کمیسیون حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی و مدیریت ذخایر مشترک منابع مزبور؛
«منابع زنده آبی مشترک»: تاس ماهیان، کیلکاه، فک‌ها و همچنین گونه‌های ماهیانی که توسط کمیسیون در این فهرست درج گردیده‌اند؛

«بازسازی»: احیای ذخایر منابع زنده آبی از جمله اقداماتی با اهداف:

- حفاظت و احیای محل‌های طبیعی تکثیر و مسیرهای مهاجرت مولدین به محل‌های تخم‌ریزی؛
- تکثیر و رهاسازی لاروها یا بچه ماهیان از طریق بازسازی مصنوعی؛
- حفاظت از مناطق چرا، تخم‌ریزی و محل‌های زمستان‌گذرانی ماهیان.

«صید»: کلیه منابع زنده آبی که از محیط زندگی خود به هر شکلی در طی دوره مشخصی برداشت شده‌اند؛

«صیادی»: هر نوع فعالیتی که هدف از آن برداشت منابع زنده آبی از زیستگاه طبیعی آنها باشد؛

«صید هدف»: برداشت آن گونه‌هایی از ماهیان که هدف اصلی فعالیت ماهیگیری هستند؛

«صید تجاری»: صید هدف، به استثنای صیادی به منظور تکثیر مصنوعی و صیادی برای اهداف علمی؛

«صید ضمنی»: صید، برداشت یا شکار گونه‌ای از منابع زنده در هنگام صید هدف گونه‌ای دیگر از منابع زنده.

ماده ۳

هدف از این موافقتنامه، حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر، از جمله مدیریت منابع زنده آبی مشترک می‌باشد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۴

- به منظور اجرای این موافقتنامه، طرفها براساس اصول زیر همکاری خواهند نمود:
- ۱- اولویت حفاظت از منابع زنده آبی دریای خزر بر استفاده تجاری آنها؛
  - ۲- بهره برداری پایدار از منابع زنده آبی مشترک؛
  - ۳- به کار گرفتن قواعد بین‌المللی پذیرفته شده عمومی مورد قبول طرفها در رابطه با مدیریت صیادی و حفاظت از منابع زنده آبی دریای خزر؛
  - ۴- حفاظت از نظام بوم شناختی و تنوع زیستی منابع زنده آبی در دریای خزر؛
  - ۵- به کار گرفتن تحقیقات علمی به عنوان اساس حفاظت از منابع زنده آبی و مدیریت منابع زنده آبی مشترک؛
  - ۶- تطابق اقدامات مربوط به حفاظت، بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی دریای خزر و مدیریت منابع زنده آبی مشترک در سراسر منطقه زیستگاه گونه‌ها.

ماده ۵

- طرف ها به موجب این موافقتنامه در زمینه‌های زیر همکاری خواهند نمود:
- ۱- انجام تحقیقات علمی مورد توافق؛
  - ۲- اتخاذ تدابیری برای مدیریت صیادی منابع زنده آبی مشترک؛
  - ۳- اتخاذ تدابیری برای مبارزه با صید غیرقانونی، گزارش نشده و نامنظم و تجارت غیر قانونی منابع زنده آبی؛
  - ۴- گرد آوری، ارائه و تبادل اطلاعات آمار صیادی در چارچوب توافق شده توسط طرفها؛
  - ۵- تدوین و اجرای برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت برای بازسازی و حفاظت از منابع زنده آبی مشترک و زیستگاه آنها از جمله رهاسازی بچه تاس ماهیان؛
  - ۶- تدوین توصیه‌هایی در زمینه استفاده از آلات و روش‌های صیادی منابع زنده آبی مشترک؛
  - ۷- تبادل اطلاعات علمی و کارشناسان، برگزاری کارگاه‌ها، فراهمایی‌ها و دوره‌های آموزشی.

ماده ۶

- ۱- طرفها صیادی منابع زنده آبی مشترک را براساس کل صید مجاز، سهمیه‌های ملی تعیین شده طبق ضوابط یکسان تعیین شده بوسیله کمیسیون، اقدامات مشترک تنظیمی، تعهدات متقابل در مقابل با صید غیرقانونی و اقدامات بازسازی، انجام خواهند داد.
- ۲- در صورت عدم توافق طرفها در زمینه تعیین سهمیه‌ها، آخرین تصمیم اتخاذ شده توسط کمیسیون در مورد سهمیه‌ها اعمال خواهد شد.
- ۳- اگر یکی از طرفها امکان استفاده از سهمیه خود را از کل صید مجاز نداشته باشد، آن طرف می‌تواند از طریق انعقاد موافقتنامه‌های دوجانبه و سایر ترتیبات، طبق قوانین ملی خود امکان استفاده از باقیمانده سهمیه خود از کل صید مجاز را برای طرفهای دیگر فراهم آورد.

ماده ۷

- صید تجاری تاس ماهیان در رودخانه‌ها و مصب آنها و نیز در مناطق دریایی تعیین شده با تصمیم کمیسیون، با در نظر گرفتن روش‌های سنتی صیادی هر یک از کشورهای طرفها انجام خواهد گرفت.

ماده ۸

- ۱- صید ضمنی تاس ماهیان باید به حداقل رسانده شود و موارد آن حتماً باید ثبت گردد.
- ۲- نگهداری تاس ماهیان که به عنوان صید ضمنی، صید می‌شوند، مجاز نخواهد بود و تاس ماهیان مزبور باید بلافاصله به زیستگاه طبیعی بازگردانده شوند.
- ۳- مفاد بندهای (۱) و (۲) این ماده در مورد صیادی جهت تحقیقات علمی و همچنین اهداف بازسازی مصنوعی اعمال نخواهد شد.

ماده ۹

- طرف‌ها کلیه اقدامات ممکن را برای مبارزه با صید غیرقانونی، گزارش نشده، نامنظم و تجارت غیرقانونی منابع زنده آبی و همچنین فرآورده‌های حاصل از منابع مزبور به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۰

- ۱- طرف‌ها برای دستیابی به اهداف این موافقتنامه، کمیسویی را تأسیس خواهند نمود.
- ۲- هر طرف، یک نماینده و معاون وی در کمیسیون را تعیین خواهد کرد. نماینده هر طرف، دارای یک رأی خواهد بود. کارشناسان می‌توانند در نشست‌های کمیسیون، نماینده را همراهی نمایند. برای تشکیل نشست کمیسیون، حضور نمایندگان همه طرف‌ها ضروری است.
- ۳- کمیسیون در اولین نشست، آیین کار خود را تصویب خواهد نمود و گروه‌های کاری ضروری را تشکیل خواهد داد.
- ۴- ریاست کمیسیون هر دو سال بین نمایندگان هر طرف به ترتیب الفبای زبان انگلیسی خواهد چرخید.
- ۵- نشست‌های عادی کمیسیون حداقل سالی یک بار در قلمرو کشور طرفی که ریاست آن را به عهده دارد، برگزار خواهد شد. در صورت ضرورت نشست‌های فوق‌العاده تشکیل می‌گردد. چنین نشست‌هایی بنا به درخواست کتبی یکی از طرف‌ها از رئیس کمیسیون تشکیل خواهد شد. نشست فوق‌العاده در صورتی برگزار می‌شود که برگزاری آن توسط حداقل سه طرف حمایت شود.
- ۶- زبان‌های انگلیسی و روسی، زبان‌های کاری کمیسیون خواهد بود. زبان‌های روسی و فارسی، زبان‌های نشست‌های کمیسیون خواهد بود.
- ۷- تصمیم‌های کمیسیون به اتفاق آراء توسط نمایندگان طرف‌ها اتخاذ و به شکل کتبی تنظیم خواهد شد.
- ۸- طرف‌ها اجرای تصمیم‌های کمیسیون را در سطح ملی تضمین خواهند نمود.

ماده ۱۱

کمیسیون دارای اختیارات زیر خواهد بود:

- ۱- هماهنگی فعالیت‌های مربوط به حفاظت، بازسازی، بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی مشترک؛
- ۲- اعمال تغییرات در فهرست گونه‌های منابع زنده آبی مشترک؛
- ۳- تعیین سالانه کل صید مجاز منابع زنده آبی مشترک و تقسیم آن‌ها بر سهمیه‌های ملی؛
- ۴- تعیین معیارهای تخصیص کل صید مجاز منابع زنده آبی مشترک به سهمیه‌های ملی؛
- ۵- توافق در مورد میزان صید سهمیه ملی تاس ماهیان در صورت واگذاری آن به طرف دیگری که صید آنها را در رودخانه‌های خود انجام می‌دهد؛

دفتر هیئت دولت

۶- تنظیم صیادی و حفاظت از منابع زنده آبی مشترک براساس محدودیت‌های صید که می‌تواند شامل اقدامات زیر شود:

- ممنوعیت صیادی در برخی مناطق و در رابطه با برخی از گونه‌های منابع زنده آبی برای برخی دوره‌ها؛
  - تعطیلی فصلی صیادی در برخی مناطق و در رابطه با برخی از گونه‌های منابع زنده آبی؛
  - تعیین حداقل اندازه و وزن منابع زنده آبی قابل برداشت (قابل صید)؛
  - تعیین اندازه چشمه و ابزار صید طراحی شده برای برداشت (صید) منابع زنده آبی؛
  - سایر محدودیت‌های توافق شده صیادی.
- ۷- بررسی گزارش‌های ارائه شده در زمینه استفاده از سهمیه‌های صید منابع زنده آبی مشترک و گزارش‌های مربوط به اجرای سایر تصمیم‌های کمیسیون توسط طرف‌ها؛
- ۸- بررسی آمار صیادی از جمله تعداد شناورهای دخیل در صیادی و میزان صید انجام شده توسط شناورهای مزبور؛
- ۹- تصویب مقررات صیادی منابع زنده آبی مشترک؛
- ۱۰- تدوین و تصویب برنامه‌ها و پروژه‌های ضروری حفاظت از گونه‌های کمیاب و در معرض خطر منابع زنده آبی مشترک که فهرست آن‌ها توسط کمیسیون تصویب خواهد شد و زیستگاه آن‌ها؛
- ۱۱- تصویب و هماهنگی برنامه‌های مورد توافق تحقیقات علمی در زمینه منابع زنده آبی مشترک و تعیین فواصل زمانی این مطالعات؛
- ۱۲- همکاری با سازمان‌های تخصصی بین‌المللی ذیربط برای دستیابی به اهداف این موافقتنامه؛
- ۱۳- تسهیل حل و فصل اختلاف‌ها در زمینه حفاظت و بازسازی و بهره برداری بهینه از منابع زنده آبی مشترک؛
- ۱۴- پیش بینی ارزیابی مشترک ویژگی‌های کمی و کیفی بچه ماهیانی که رهاسازی شده‌اند؛
- ۱۵- تشکیل گروه‌های کاری تعیین زمینه‌ها و برنامه‌های فعالیت آن‌ها؛
- ۱۶- پایش اجرای تصمیم‌های متخذه؛
- ۱۷- تعیین سهمیه‌های صادراتی در رابطه با تاس ماهیان و فرآورده‌های حاصل از این گونه‌ها؛
- ۱۸- انجام سایر وظایف و اتخاذ تصمیم‌های دیگری که می‌توانند برای اجرای این موافقتنامه ضروری باشند.

ماده ۱۲

این موافقتنامه خدشه‌ای به حقوق و تعهدات طرف‌ها به موجب سایر معاهدات بین‌المللی که کشورهای طرف‌ها، عضو آن‌ها هستند، وارد نخواهد ساخت.

ماده ۱۳

هیچ یک از مفاد این موافقتنامه به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که پیش دآوری نسبت به نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت حقوقی دریای خزر تلقی شود.

ماده ۱۴

هیچگونه قید تحدید تعهدی برای این موافقتنامه در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۱۵

هر نوع اختلاف در رابطه با تفسیر یا اجرای مفاد این موافقتنامه از طریق مشورت و مذاکره بین طرف‌ها حل و فصل خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۶

- ۱- مفاد این موافقتنامه را می‌توان براساس توافق طرف‌ها اصلاح یا تکمیل نمود.
- ۲- اصلاحات و الحاقیه‌های این موافقتنامه جزء لاینفک آن خواهند بود و به عنوان پروتکل‌های جداگانه‌ای مورد تصویب قرار خواهند گرفت که طبق تشریفات مشخص شده در ماده (۱۸) این موافقتنامه لازم‌الاجرا خواهند شد.

ماده ۱۷

دولت فدراسیون روسیه امین اسناد این موافقتنامه خواهد بود.

ماده ۱۸

- ۱- این موافقتنامه در سی امین روز پس از دریافت آخرین اطلاعیه کتبی طرف‌ها در مورد اجرای تشریفات داخلی ضروری برای لازم‌الاجرا شدن آن توسط امین اسناد، لازم‌الاجرا خواهد شد.
- ۲- این موافقتنامه برای مدت نامحدود منعقد گردیده است. هر طرف می‌تواند از طریق ارسال اطلاعیه کتبی به امین اسناد مبنی بر قصد خود برای کناره‌گیری از عضویت در این موافقتنامه، از عضویت در این موافقتنامه کناره‌گیری نماید. این موافقتنامه برای آن طرف به مدت دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه مزبور توسط امین اسناد، لازم‌الاجرا باقی خواهد ماند.

این موافقتنامه در تاریخ ۷ مهر ماه ۱۳۹۳ شمسی برابر با ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۴ میلادی در شهر آستراخان در یک نسخه اصلی به زبان‌های آذربایجانی، فارسی، قزاقستانی، روسی، ترکمنی و انگلیسی تنظیم گردید که تمامی متون از اعتبار یکسان برخوردار می‌باشد.

در صورت بروز اختلاف، طرف‌ها به متن انگلیسی رجوع خواهند نمود.

نسخه اصلی این موافقتنامه نزد امین اسناد سپرده خواهد شد که رونوشت‌های تصدیق شده آن را به طرف‌ها ارسال خواهند نمود.

از طرف دولت جمهوری آذربایجان

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران

از طرف دولت جمهوری قزاقستان

از طرف دولت فدراسیون روسیه

از طرف دولت ترکمنستان

دفتر هیئت دولت